

Bijlage 1 : Wantrouwen in de instellingen

In APS-SURVEY '96 resulteert een hoofdcomponentenanalyse op onderstaande 12 items in twee factoren met resp. eigenwaarden van 4.71 en 1.38. De eerste component verklaart 39.3%, de tweede 11.5% van de variantie van de items. De grote daling in eigenwaarde na de eerste factor en de 'cronbach's alpha die nergens groter wordt als een item weggelaten wordt, zijn argumenten om de schaal als ééndimensionaal te beschouwen. Dezelfde structuur vinden we terug wanneer we een hoofdcomponentenanalyse uitvoeren op de gegevens van APS-SURVEY '97. De eigenwaarde van de eerste component is 4.49, van de tweede component 1.24 die resp. 37.4% en 10.4% van de variantie van de items verklaren.

Aangezien de factorstructuur in 1996 en 1997 zeer gelijkend is, besloten we om de schaal 'wantrouwen in instellingen' te construeren op basis van de gecombineerde data. De factoranalyse resulteert in twee factoren met een grote drop in eigenwaarde na de eerste factor (van 4.59 naar 1.30 ; resp. verklaarde variantie van 38.2% en 10.8%).

De factorladingen van de eerste ongeroteerde factor vindt u in onderstaande tabel.

	APS-SURVEY '96 factorladingen	APS-SURVEY '97 factorladingen	APS-SURVEY 96' en APS- SURVEY '97 factorladingen
1. Politie en rijkswacht	0.5375	0.5792	0.5578
2. Onderwijs	0.4530	0.4367	0.4417
3. Vlaamse administratie	0.7370	0.7237	0.7303
4. Gemeentelijke administratie	0.6688	0.6501	0.6591
5. Gerecht	0.5627	0.6077	0.5877
6. Vlaamse pers	0.5738	0.4806	0.5152
7. Vlaamse regering	0.7748	0.7838	0.7802
8. Politieke partijen	0.7432	0.7542	0.7494
9. Kerk	0.5432	0.5118	0.5324
10. Patroons	0.4788	0.3902	0.4369
11. Vlaams parlement	0.7833	0.7761	0.7798
12. Vakbonden	0.5380	0.4617	0.5016
Cronbach's alpha	0.85	0.84	0.84

We kunnen nagaan of de factorstructuur verbetert nadat een oblieke rotatie wordt uitgevoerd op de gecombineerde data van APS-SURVEY '96 en APS-SURVEY '97.

	Factor 1 : factorladingen	Factor 2 : factorladingen	Alpha if item deleted (1ste ongeroteerde factor)
1. Politie en rijkswacht	0.3117	0.7255	0.8354
2. Onderwijs	0.1706	0.6833	0.8414
3. Vlaamse administratie	0.5697	0.7193	0.8236
4. Gemeentelijke administratie	0.4367	0.7597	0.8285
5. Gerecht	0.5069	0.5098	0.8335
6. Vlaamse pers	0.5437	0.3053	0.8392
7. Vlaamse regering	0.8793	0.3824	0.8204
8. Politieke partijen	0.8619	0.3426	0.8228
9. Kerk	0.4282	0.5060	0.8383
10. Patroons	0.3386	0.4335	0.8425
11. Vlaams parlement	0.8529	0.4190	0.8201
12. Vakbonden	0.5263	0.3015	0.8404
Cronbach's alpha			0.8442

Aangezien de correlatie tussen beide factoren ($r=0.4785$) zeer hoog is, besluiten we verder te werken met de schaal gebaseerd op de factorladingen van de ongeroteerde factormatrix. We kunnen bovendien argumenteren om de 12 instellingen op te nemen daar cronbach's alpha nergens toeneemt wanneer we een item weglaten. Zo bekomen we een ééndimensionele schaal die intern consistent is met een alpha van 0.84.

De uiteindelijke schaal 'wantrouwen in de instellingen' is geconstrueerd op basis van de factorscores. In APS-SURVEY '96 heeft de schaal een gemiddelde van -0.08 met een standaardafwijking van 0.99 (minimum=-3.68 ; maximum=3.05), in APS-SURVEY '97 heeft de schaal een gemiddelde van 0.08 met een standaardafwijking van 0.98 (minimum=-3.04 ; maximum=3.05). Een lage score komt overeen met een laag wantrouwen, een hoge score met een hoog wantrouwen.

Bijlage 2 : Definitie van de variabelen

1. Het vertrouwde

a) Socialisatie : het onderwijsniveau in 3 categorieën

Het onderwijsniveau, d.i. het hoogste diploma dat men op het moment van het onderzoek reeds behaald heeft, is in de analyses opgedeeld in drie groepen. De laaggeschoolden worden gedefinieerd als diegenen die ten hoogste lager secundair algemeen vormend onderwijs hebben afgewerkt (geen, lager onderwijs, lager secundair beroeps, lager secundair technisch, lager secundair algemeen vormend ($n=641$, 40.6% in 1996) ($n=559$, 37.3% in 1997)). De tussencategorie bestaat uit diegenen die ten hoogste hoger secundair beroeps, hoger secundair technisch, hoger secundair algemeen vormend onderwijs volgden ($n=391$, 24.7% in 1996) ($n=393$, 26.2% in 1997). Tenslotte zijn er de hooggeschoolden die niet-universitair hoger onderwijs of universitair onderwijs ($n=361$, 22.8% in 1996) ($n=356$, 23.7% in 1997) volgden.

b) Associatie

- Actief lidmaatschap van verenigingen

Op basis van de vraag "Van welke verenigingen bent u actief lid", werd een variabele aangemaakt met drie categorieën. De eerste categorie omvat personen die van geen enkele van de opgesomde verenigingen actief lid zijn, de tweede categorie omvat de respondenten die actief lid zijn van één vereniging en tenslotte onderscheiden we diegenen die actief lid zijn van meerdere organisaties. In 1996 was 47.2% van de respondenten van geen enkele vereniging actief lid, in 1997 was dit 48.9%. 34.2% en 18.5% van de respondenten van APS-SURVEY '96 en 25.8% en 17.9% van de respondenten van APS-SURVEY '97 zijn lid van resp. één vereniging en meerdere verenigingen.

- Verricht vrijwilligerswerk

De variabele vrijwilligerswerk wordt in de regressie-analyses gebruikt als een continue variabele nl. het aantal uren per jaar dat men vrijwilligerswerk verricht. In de variantie-analyses wordt gewerkt met een dichotome variabele m.n. het al dan niet verrichten van vrijwilligerswerk. In APS-SURVEY '96 doet 15.5% regelmatig vrijwilligerswerk, in APS-SURVEY '97 is dit 17.6%.

- Werken versus niet werken

Het percentage respondenten dat momenteel respectievelijk wel en geen betaald werk verricht, is 52.4% en 47.6% in APS-SURVEY '96 en 52.9% en 47.1% in APS-SURVEY '97.

- Algemene cultuurparticipatie (APS-SURVEY '97)

De onderstaande items vormen samen 1 factor met een eigenwaarde van 2.38. Deze factor verklaart 59.4% van de totale variantie. De Cronbach's alpha van deze samengestelde variabele is 0.77. Ook hier komt een score van 0 op de schaal overeen met een lage cultuurparticipatie en een score van 100 met een hoge cultuurparticipatie.

	1	2	3	4	5	6	F	A
1. Naar een toneelstuk of balletvoorstelling gaan	49.9	21.3	24.0	3.3	1.1	0.4	0.76	0.73
2. Naar een opera of muziekconcert gaan	66.5	17.3	13.7	1.3	0.9	0.4	0.71	0.75
3. Naar een tentoonstelling of museum gaan	38.2	22.4	33.3	3.8	2.1	0.2	0.82	0.68
4. Bezienswaardige gebouwen of monumenten bezoeken	38.5	22.3	31.4	4.0	3.6	0.2	0.80	0.70

1= nooit
2= hoogstens een keer per jaar
3= meerdere keren per jaar
4= eens per maand
5= meerdere keren per maand
6= geen mening
F= factorladingen
A= alpha if item deleted

c) Betrokkenheid

- Levensbeschouwing

De variabele levensbeschouwing wordt geconstrueerd op basis van de combinatie van twee vragen : ten eerste de levensbeschouwelijke strekking en ten tweede de kerkfrequentie. We behielden 4 levensbeschouwelijke strekkingen, nl. ongelovig, vrijzinnig, kristelijk maar niet katholiek en katholiek. De kerkfrequentie splitsten we op in twee categorieën. De eerste categorie omvat diegenen die nooit of zeer zelden deelnemen aan kerkelijke of godsdienstige erediensten, de tweede categorie omvat de respondenten die enkel op kerkelijke of godsdienstige feestdagen naar de kerk gaan, zij die maandelijks, meerdere keren per maand, wekelijks of meerdere keren per week een kerkelijke of godsdienstige eredienst bijwonen. De twee variabelen werden gecombineerd en levert de volgende verdeling op :

	APS-SURVEY '96 (%)	APS-SURVEY '97 (%)
- Ongelovig	7.0	10.1
- Vrijzinnig	5.9	9.6
- Kristelijk/niet katholiek : nooit en zelden naar kerk	16.4	19.7
- Kristelijk/niet katholiek : vaak naar de kerk	6.0	9.5
- Katholiek : nooit en zelden naar de kerk	27.3	20.8
- Katholiek : vaak naar de kerk	37.4	30.4

- Utilitair individualisme

Het utilitair individualisme werd enkel in APS-SURVEY '96 bevraagd zodat we geen vergelijking kunnen maken tussen de twee meetpunten.

De schaal 'utilitair individualisme' is geconstrueerd op basis van onderstaande 4 items die samen 1 factor vormen met een eigenwaarde van 2.32 en 58.1% verklaarde variantie. De interne consistentie is hoog genoeg ($\alpha=0.76$) om van een betrouwbare schaal te kunnen spreken. Een score van 0 op deze schaal betekent dat men een weinig utilitair individualistische houding heeft, een score van 100 wil zeggen dat men een sterk individualistische houding heeft.

	1	2	3	4	5	6	F	A
1. De mensheid, onze naasten, solidariteit, ... wat een onzin allemaal, iedereen moet eerst voor zichzelf zorgen en zijn belangen verdedigen	3.8	19.7	16.0	44.9	14.4	1.2	0.78	0.68
2. Het moet steeds zijn eigen belang nastreven, en zich niet te veel van anderen aantrekken	2.2	16.5	18.5	50.8	11.1	0.9	0.81	0.66
3. Wat telt zijn geld en macht, al de rest zijn praatjes	3.2	16.3	15.1	47.7	16.4	1.4	0.73	0.72
4. Het nastreven van persoonlijk succes is belangrijker dan te zorgen voor een goede verstandhouding met anderen	0.8	10.1	18.3	57.4	12.0	1.4	0.73	0.72

1= helemaal eens

2= eens

3= noch eens noch oneens

4= oneens

5= helemaal oneens

6= geen mening

F= factorladingen

A= alpha if item deleted

d) Consensus

- Etnocentrisme

Etnocentrisme werd enkel in APS-SURVEY '97 bevraagd. Het aantal missende gevallen voor het derde, dertiende en veertiende item is veel te groot. Veel respondenten hebben blijkbaar te kennen gegeven dat ze geen oordeel kunnen vellen over de gastvrijheid en vriendelijkheid van migranten omdat ze niet of weinig contacten hebben met deze mensen. Ook hebben veel respondenten geen mening over de stelling dat de overheid in sommige buurten meer doet voor migranten dan voor landgenoten. Inhoudelijk is het natuurlijk wel belangrijk deze items op te nemen in de schaal, ook al is de factorlading van het derde item relatief laag.

Een factoranalyse op onderstaande 14 items levert 2 factoren op met respectievelijke eigenwaarden van 3.78 en 1.08 (resp. 48.4% en 7.7% verklaarde variantie). Omwille van de grote drop na de eerste factor en van de vaststelling

dat de cronbach's alpha nergens toeneemt wanneer we het item verwijderen, besluiten we een schaal te maken op basis van alle 14 items. Met een alpha van 0.92 kunnen we spreken van een betrouwbare schaal. Deze loopt van 0 tot 100 waarbij een score van 0 een weinig ethnocentrische houding weergeeft en een score van 100 een sterk ethnocentrische houding.

	1	2	3	4	5	6	F	A
1. België had eigenlijk nooit gastarbeiders binnen mogen laten	11.7	19.4	19.5	36.2	10.9	2.3	0.74	0.91
2. Migranten zijn over het algemeen niet te vertrouwen	7.1	16.0	27.1	36.2	9.3	4.3	0.79	0.91
3. Moslimgezinnen zijn over het algemeen heel gastvrij	5.2	29.8	27.0	7.5	1.9	28.6	-0.47	0.92
4. Gastarbeiders zijn een gevaar voor de tewerkstelling van de Belgen	9.3	27.3	21.0	32.5	6.8	3.2	0.76	0.91
5. De gastarbeiders komen hier profiteren van de sociale zekerheid	14.7	31.5	25.9	19.7	4.8	3.5	0.81	0.91
6. De migranten dragen bij tot de welvaart van ons land	2.2	15.4	26.7	38.1	12.1	5.4	-0.66	0.91
7. Moslims zijn een bedreiging voor onze cultuur en gebruiken	8.7	21.5	20.4	34.4	8.6	6.4	0.68	0.91
8. De aanwezigheid van verschillende culturen verrijkt onze samenleving	6.9	42.6	23.8	17.9	5.1	3.8	-0.64	0.91
9. Als het aantal arbeidsplaatsen vermindert moet men de gastarbeiders naar hun eigen land terugsturen	12.4	21.3	21.9	32.8	8.8	2.8	0.79	0.91
10. Wij zouden de buitenlanders die zich in België willen vestigen hareljk welkom moeten heten	2.3	13.9	29.1	36.5	14.8	3.5	-0.64	0.91
11. Deelname van migranten aan alle politieke activiteiten in België zou moeten verboden worden	16.6	26.4	17.3	27.9	8.4	3.4	0.73	0.91
12. Gastarbeiders moeten onder elkaar huwen	6.7	13.9	16.7	43.4	14.2	5.1	0.65	0.91
13. Als men de Turken en Marokkanen beter leert kennen, dan blijken dat over het algemeen vriendelijke mensen	6.8	38.7	28.9	7.3	3.6	14.6	-0.64	0.91
14. In sommige buurten doet de overheid meer voor migranten dan voor de landgenoten die er wonen	12.6	27.1	18.6	19.9	3.3	18.4	0.66	0.91

1= helemaal eens
 2= eens
 3= noch eens noch oneens
 4= oneens
 5= helemaal oneens
 6= geen mening
 F= factorladingen
 A= alpha if item deleted

• Postmaterialisme

De schaal 'postmaterialisme'¹ is zo geconstrueerd dat het kiezen van een postmaterialistische politieke doelstelling een punt oplevert en het kiezen van een materialistische doelstelling geen punt oplevert. Deze somscores werden vervolgens omgezet zodat een schaal verkregen werd van 0 tot 100 met een materialistische houding wanneer men een score van 0 behaalt en een postmaterialistische houding wanneer men een score van 100 heeft.

	Niet gekozen (%)	Gekozen (%)	Geen antwoord (%)
1. Orde handhaven in het land	50.8	49.0	0.2
2. De mensen meer inspraak geven in de regeringsbeslissingen*	66.0	33.8	0.2
3. Prijsstijgingen tegengaan	47.7	52.1	0.2
4. De vrije meningsuiting beschermen*	61.5	38.3	0.2
5. Behouden van een hoge graad van economische groei	63.7	36.1	0.2
6. Het land verzekeren van een sterk leger	95.8	4.0	0.2
7. De mensen meer inspraak geven in beslissingen op het werk*	71.2	28.6	0.2
8. De leefomgeving van de mensen verbeteren*	41.9	57.9	0.2
9. Een stabiele economie behouden	43.9	55.9	0.2
10. Misdadigheid bestrijden	27.1	72.7	0.2
11. Een vriendelijkere en minder onpersoonlijke samenleving uitbouwen*	66.2	33.6	0.2
12. Een samenleving uitbouwen waar ideeën belangrijker zijn dan geld*	69.8	30.0	0.2

* : de postmaterialistische politieke doelstellingen

• Verzorgingsstaat²

Een factoranalyse op onderstaande 5 items levert 2 factoren op met een duidelijke drop na de eerste factor (eigenwaarden van resp. 2.15 en 1.03; percentage verklaarde variantie van resp. 43.1% en 20.6%). De alpha is 0.67 wat niet zeer hoog is maar nog wel aanvaardbaar. We kunnen in elk geval deze schaal als ééndimensionaal beschouwen.

1. Enkel bevraagd in 1996.
 2. Enkel bevraagd in 1996.

	1	2	3	4	5	6	F	A
1. De welvaartstaat zorgt ervoor dat mensen lui worden	7.4	38.3	19.8	29.5	3.5	1.5	0.76	0.56
2. De welvaartstaat zorgt ervoor dat mensen niet meer om elkaar geven	8.3	53.3	15.5	20.2	1.6	1.1	0.62	0.63
3. Niemand verdient een sociale uitkering, iedereen moet voor zichzelf zorgen	0.6	6.4	8.8	60.8	22.8	0.6	0.50	0.67
4. De welvaartstaat zorgt ervoor dat mensen niet meer voor zichzelf zorgen	3.8	27.6	25.4	37.0	3.7	2.6	0.75	0.57
5. De sociale uitkering komt enkel ten goede aan mensen die het helemaal niet nodig hebben	2.4	12.9	21.6	49.9	10.7	2.5	0.62	0.63

1= helemaal eens
2= eens
3= noch eens noch oneens
4= oneens
5= helemaal oneens
6= geen mening
F= factorladingen
A= alpha if item deleted

2. **Het verwachte**

a) *Economische crisis*

- Werkloosheidservaring

Om de werkloosheidservaring te meten hebben we een dummyvariabele aangemaakt met in één categorie de werklozen en in de andere categorie de anderen. Het percentage werklozen in APS-SURVEY '96 bedraagt 5.0%, in APS-SURVEY '97 4.9%.

b) *Veiligheid en zekerheid*

- Vrees faillissement en ontslag

Aan de werkende respondenten werd gevraagd hoe vaak ze vrezen dat ze hun werk zullen verliezen door faillissement of ontslag. In onderstaande tabel vindt u de percentages in zowel APS-SURVEY '96 als APS-SURVEY '97.

	APS-SURVEY '96	APS-SURVEY '97
Vaak	7.6	8.2
Soms	18.7	19.8
Zelden	23.5	26.0
Nooit	50.1	46.0

- Onveiligheidsgevoel³

Het onveiligheidsgevoel hebben we gemeten aan de hand van één enkel item, nl. de mate waarin men zich zorgen maakt over de veiligheid. 29.5% van de respondenten maakt zich veel zorgen over de veiligheid, 48.4% maakt zich enige zorgen en 22.1% maakt zich hierover geen zorgen.

- Economische toekomstverwachtingen

Zowel in APS-SURVEY '96 als in APS-SURVEY '97 werd gepeild naar de economische toekomstverwachtingen van de respondent. In APS-SURVEY '96 vormen de onderstaande 4 items samen 1 factor met een eigenwaarde van 3.02 en 75.4% verklaarde variantie. De schaal is intern consistent met een alpha van 0.89. In APS-SURVEY '97 resulteert een hoofdcomponentenanalyse ook in 1 factor met een eigenwaarde van 2.89 en 72.4% verklaarde variantie. Met een alpha van 0.87 kunnen we spreken van een betrouwbare schaal. De schaal is zo geconstrueerd dat een score van 0 een positief economisch toekomstbeeld weergeeft en een score van 100 overeenkomt met negatieve economische toekomstverwachtingen.

Maakt u zich wel eens zorgen over de volgende zaken ?	1	2	3	4	5	F	A
1. dat u zich in de komende jaren minder luxe zult kunnen veroorloven	10.1 ⁴ <i>10.7</i>	32.5 <i>34.3</i>	23.5 <i>21.4</i>	33.0 <i>32.8</i>	0.9 <i>0.9</i>	0.89 <i>0.86</i>	0.85 <i>0.83</i>
2. Dat u in de komende jaren zult moeten bezuinigen op uw huishouden	12.1 <i>11.9</i>	33.5 <i>34.0</i>	22.5 <i>20.9</i>	30.1 <i>31.3</i>	1.8 <i>2.0</i>	0.91 <i>0.90</i>	0.84 <i>0.81</i>
3. Dat u in de komende jaren naar een lagere sociale klasse dan uw sociale klasse zal afzakken	5.0 <i>5.8</i>	17.7 <i>17.9</i>	26.3 <i>23.1</i>	48.9 <i>51.4</i>	2.1 <i>1.8</i>	0.81 <i>0.81</i>	0.89 <i>0.86</i>
4. Dat de financiële zorgen zullen toenemen in de komende jaren	10.8 <i>12.9</i>	31.6 <i>35.2</i>	24.7 <i>21.8</i>	31.6 <i>28.9</i>	1.2 <i>1.2</i>	0.86 <i>0.84</i>	0.87 <i>0.84</i>

1= vaak

2= soms

3= zelden

4= nooit

5= geen mening

F= factorladingen

A= alpha if item deleted

- Algemene toekomstverwachtingen

Ook de algemene toekomstverwachtingen werden in zowel APS-SURVEY '96 als in APS-SURVEY '97 bevraagd. In APS-SURVEY '96 vormen de onderstaande 4 items samen 1 factor met een eigenwaarde van 2.18 en 54.4% verklaarde variantie. Met een alpha van 0.71 kunnen we spreken van een betrouwbare schaal. De hoofdcomponentenanalyse in APS-SURVEY '97 op 4 items resulteerde in 1 factor met een eigenwaarde van 2.24 en 56.0% verklaarde variantie. De schaal is intern consistent met een alpha van 0.73 .

3. Werd enkel in APS-SURVEY '97 bevraagd

4. De bovenste rij geeft de percentages van APS-SURVEY '96 (1996) weer, de onderste rij (cursief gedrukt) de percentages van APS-SURVEY '97 (1997).

Op deze schaal kan men een score halen van 0 tot 100 waarbij 0 betekent dat men positieve toekomstverwachtingen heeft en 100 weergeeft dat men negatieve toekomstverwachtingen te kennen geeft.

	1	2	3	4	5	6	F	A
1. Zoals de toekomst er nu uitziet is het nauwelijks verantwoord kinderen op deze wereld te krijgen	7.1 ⁵	19.6	17.7	41.1	12.1	2.3	-0.68	0.69
	<i>9.8</i>	<i>20.4</i>	<i>18.1</i>	<i>38.3</i>	<i>12.3</i>	<i>1.2</i>	<i>-0.70</i>	<i>0.71</i>
2. Alles samen genomen heb ik toch wel vertrouwen in de toekomst	7.0	56.1	21.9	12.4	2.2	0.3	0.78	0.62
	<i>7.1</i>	<i>50.7</i>	<i>23.3</i>	<i>14.6</i>	<i>3.3</i>	<i>1.1</i>	<i>0.78</i>	<i>0.65</i>
3. Het beste hebben we reeds gehad, in de toekomst kan het alleen maar slechter worden	5.1	22.3	20.6	41.3	9.1	1.6	-0.78	0.61
	<i>6.5</i>	<i>19.7</i>	<i>19.5</i>	<i>42.4</i>	<i>10.1</i>	<i>1.8</i>	<i>-0.78</i>	<i>0.65</i>
4. Ik heb nog een schitterende toekomst voor mij	7.3	36.9	30.9	18.1	3.9	2.9	0.71	0.67
	<i>7.9</i>	<i>32.7</i>	<i>34.5</i>	<i>18.2</i>	<i>3.5</i>	<i>3.2</i>	<i>0.74</i>	<i>0.68</i>

1= helemaal eens

2= eens

3= noch eens noch oneens

4= oneens

5= helemaal oneens

6= geen mening

F= factorladingen

A= alpha if item deleted

- Toekomstverwachtingen ten aanzien van de sociale zekerheid

De houding van de respondenten t.o.v. de sociale en economische toekomstverwachtingen voor Vlaanderen werd in zowel APS-SURVEY '96 als in APS-SURVEY '97 gemeten. Een hoofdcomponentenanalyse op onderstaande 6 items resulteert in beide enquêtes in 1 factor met resp. eigenwaarde van 2.55 en 2.75 en resp. 42.5% en 45.9% verklaarde variantie. De schalen in beide bevestigingen zijn intern consistent met resp. alpha's van 0.73 en 0.76.

Wanneer de respondent positieve toekomstverwachtingen heeft t.o.v. de sociale zekerheden in Vlaanderen zal deze een score van 0 hebben op de schaal, een respondent met negatieve sociaal-economische toekomstverwachtingen voor Vlaanderen krijgt een score van 100.

5. De bovenste rij geeft de percentages van APS-SURVEY '96 weer, de onderste rij (cursief gedrukt) de percentages van APS-SURVEY '97.

	1	2	3	4	5	6	F	A
1. Er zullen in Vlaanderen over 10 jaar meer werklozen zijn dan nu	9.26 15.7	47.8 45.5	19.6 15.3	16.4 16.1	0.4 1.1	6.6 6.3	0.62 0.66	0.70 0.73
2. Over 10 jaar zal de Vlaming voor zijn eigen pensioen moeten zorgen	8.7 13.3	49.1 53.5	18.3 14.3	16.3 13.1	0.9 1.0	6.8 4.8	0.65 0.65	0.69 0.73
3. Over 10 jaar zal het aantal sociaal uitgeslotenen in Vlaanderen groter zijn dan nu	8.5 12.7	56.4 56.7	17.0 14.5	10.6 10.2	0.8 0.8	6.7 5.1	0.73 0.75	0.66 0.70
4. De volgende generatie zal een stap terug moeten zetten met z'n inkomen	8.8 14.4	62.5 60.7	16.1 13.2	8.0 7.8	0.6 0.3	3.8 3.7	0.59 0.65	0.70 0.73
5. Het verschil tussen de hoge en de lage inkomens van de werkende Vlaming zal over 10 jaar groter zijn dan nu	12.2 19.3	47.5 53.3	20.1 13.2	12.5 8.4	0.9 1.4	6.7 4.4	0.64 0.62	0.69 0.74
6. De volgende generatie zal met minder sociale zekerheid moeten leven dan nu	11.8 18.7	65.1 61.8	12.2 8.8	6.6 6.1	0.4 0.7	4.0 3.9	0.67 0.73	0.68 0.71

1= volledig juist

2= juist

3= noch juist, noch onjuist

4= fout

5= volledig fout

6= geen mening

F= factorladingen

A= alpha if item deleted

c) *Persoonlijke zorgen, publiek wantrouwen*

- Op dit moment gescheiden

Om het effect van een scheiding te kennen, werd een dummyvariabele aangeemaakt met in de ene categorie de personen die op het moment van de bevraging gescheiden zijn en in de andere categorie de andere respondenten. De verdeling is als volgt : 2.9% van de respondenten in APS-SURVEY '96 en 4.3% van de respondenten in APS-SURVEY '97 is gescheiden.

- Alleenstaand met kind

Aangezien de bevraging van de burgerlijke staat in de twee metingen niet identiek is, was het onmogelijk de alleenstaanden met kinderen op dezelfde manier te destilleren. In APS-SURVEY '96 zijn de alleenstaanden met kinderen diegenen die gescheiden zijn of niet samenwonen met een partner maar wel kinderen hebben; in APS-SURVEY '97 worden de respondenten die samenwonen met kinderen zonder partner gedefinieerd als alleenstaand met kind. In APS-SURVEY '96 is 2.6% alleenstaand met kinderen, in APS-SURVEY '97 is dit 2.7%.

- Vaste levenspartner

In APS-SURVEY '96 werd aan de respondent gevraagd of ze samenwonen met een vaste partner of niet. In APS-SURVEY '97 werden er een aantal levenssituaties voorgelegd waarbij de antwoordcategorieën 'ik woon met mijn partner'

en 'ik woon met mijn partner en kind(eren)' de respondenten destilleren met een vaste levenspartner. In APS-SURVEY '96 heeft 70.1% van de respondenten een vaste partner, in APS-SURVEY '97 is dit 67.2%.

• Tevredenheid met het dagelijkse leven

De tevredenheid met verschillende aspecten van het dagelijkse leven werd zowel in APS-SURVEY '96 als in APS-SURVEY '97 bevraagd. Een hoofdcomponentenanalyse op onderstaande 10 items resulteert in APS-SURVEY '96 in 2 factoren met resp. eigenwaarden van 4.43 en 1.07. De eerste component verklaart 44.3% van de variantie van de items wat ons mede omwille van de grote drop in eigenwaarde na de eerste component doet besluiten deze schaal als ééndimensionaal te beschouwen. De betrouwbaarheid van deze schaal is hoog gezien de cronbach's alpha van 0.86.

In APS-SURVEY '97 resulteert een hoofdcomponentenanalyse op onderstaande 10 items in 3 factoren met resp. eigenwaarden van 3.80, 1.27 en 1.16. Ook hier zijn de grote drop na de eerste factor en het percentage verklaarde variantie (38.0%) van de items door de eerste factor, argumenten om deze schaal als ééndimensionaal te beschouwen. We kunnen bovendien van een erg intern consistente schaal spreken gezien de cronbach's alpha van 0.81. Respondenten met een score van 100 op deze schaal kenmerken zich door een hoge mate van tevredenheid met hun privéleven. Mensen die zeer ontevreden zijn met hun privéleven zullen een score van 0 halen op deze schaal.

	1	2	3	4	5	F	A
1. De woning waarin u woont	40.37 <i>39.6</i>	55.0 <i>55.1</i>	3.5 <i>4.0</i>	1.0 <i>1.1</i>	0.2 <i>0.2</i>	0.62 <i>0.58</i>	0.84 <i>0.80</i>
2. De buurt waarin u woont	33.2 <i>32.7</i>	57.6 <i>59.3</i>	6.9 <i>6.2</i>	2.0 <i>1.6</i>	0.4 <i>0.2</i>	0.61 <i>0.58</i>	0.85 <i>0.80</i>
3. Uw inkomen	12.4 <i>11.1</i>	57.6 <i>60.2</i>	17.2 <i>16.5</i>	5.6 <i>5.1</i>	7.4 <i>7.1</i>	0.65 <i>0.60</i>	0.84 <i>0.80</i>
4. Het werk dat u doet	17.2 <i>17.6</i>	52.3 <i>62.1</i>	4.2 <i>5.3</i>	0.8 <i>1.3</i>	25.6 <i>13.7</i>	0.69 <i>0.60</i>	0.84 <i>0.80</i>
5. Uw levensstandaard	16.9 <i>14.5</i>	74.8 <i>76.8</i>	6.4 <i>6.7</i>	0.9 <i>1.1</i>	0.9 <i>0.9</i>	0.75 <i>0.73</i>	0.84 <i>0.78</i>
6. De manier waarop u uw vrije tijd besteedt	19.7 <i>18.8</i>	70.6 <i>70.8</i>	7.7 <i>8.4</i>	1.3 <i>1.4</i>	0.7 <i>0.6</i>	0.72 <i>0.65</i>	0.84 <i>0.79</i>
7. Uw gezondheidstoestand	20.7 <i>16.4</i>	64.8 <i>70.7</i>	11.5 <i>10.1</i>	2.7 <i>2.2</i>	0.2 <i>0.6</i>	0.60 <i>0.52</i>	0.85 <i>0.80</i>
8. De tijd die u hebt om te doen wat gedaan moet worden	13.9 <i>11.2</i>	70.2 <i>71.4</i>	13.2 <i>15.4</i>	1.7 <i>1.1</i>	1.0 <i>0.8</i>	0.62 <i>0.55</i>	0.85 <i>0.80</i>
9. De sociale contacten met uw huisgenoten	28.6 <i>28.4</i>	62.4 <i>63.9</i>	2.7 <i>3.1</i>	0.5 <i>0.5</i>	5.9 <i>4.1</i>	0.69 <i>0.68</i>	0.84 <i>0.79</i>
10. De sociale contacten met uw familieleden, vrienden en kennissen	27.5 <i>26.2</i>	66.1 <i>67.7</i>	4.9 <i>5.0</i>	1.1 <i>0.6</i>	0.5 <i>0.5</i>	0.69 <i>0.65</i>	0.84 <i>0.79</i>

7. De bovenste rij geeft de percentages van APS-SURVEY '96 (1996) weer, de onderste rij (cursief gedrukt) de percentages van APS-SURVEY '97 (1997).

1= helemaal tevreden
 2= tevreden
 3= niet tevreden
 4= helemaal niet tevreden
 5= geen mening
 F= factorladingen
 A= alpha if item deleted

3. **Het gekende**

a) *Nieuws als informatie*

- Frequentie nieuws volgen op radio, TV en in de krant

Het hoofdstuk media werd in de twee metingen op een verschillende manier gemeten. In APS-survey '97 werd gevraagd hoe vaak de respondent het nieuws op de radio, de TV en in de krant volgt. De percentages zijn in onderstaande tabel weergegeven.

	radio	Tv	krant
Dagelijks	69.4	75.6	48.3
Wekelijks	7.8	15.4	14.3
Minder dan wekelijks	5.5	3.9	4.2
Nooit	17.1	4.9	32.9
Weet niet/geen antwoord	0.2	0.3	0.3

- Kennis

Op basis van een kleine kwis met 11 stellingen⁸ waarop de respondent moest antwoorden of deze juist of fout zijn, construeerden we een variabele 'kennis' waarbij een score van 0 weergeeft dat de respondent geen enkele vraag juist beantwoordde en een score van 11 dat de respondent alle vragen correct wist te beantwoorden.

- Belangstelling voor het nieuws⁹

In de enquête van 1997 werd gevraagd naar de mate van interesse voor onderwerpen die in het nieuws aan bod komen. Een hoofdcomponentenanalyse op onderstaande 6 items levert 2 factoren op met respectievelijke eigenwaarden van 2.78 en 1.18. De enorme drop na de eerste factor die 46.3% van de variatie van de items verklaart doet ons besluiten deze schaal als ééndimensionaal te beschouwen. De Cronbach's alpha van 0.77 geeft weer dat we te maken hebben met een betrouwbare schaal. De factor 'belangstelling voor het nieuws' is zo geconstrueerd dat een score van 0 overeenkomt met een geringe mate van belangstelling voor het nieuws en een score van 100 met een hoge mate van belangstelling.

8. Enkele voorbeelden van voorgelegde stellingen zijn : "Het centrum van de aarde is heel warm", "De zuurstof die we inademen komt van planten", ...

9. Deze variabele werd enkel in APS-SURVEY '97 bevroegd

Bent u zeer sterk, matig of helemaal niet geïnteresseerd in :	1	2	3	4	F	A
Binnenlandse politiek	31.8	49.4	18.3	0.6	0.69	0.73
Buitenlandse politiek	18.7	48.5	32.2	0.6	0.72	0.72
Kunst en cultuur	15.5	39.9	43.8	0.8	0.56	0.76
Nieuwe medische ontdekkingen	47.7	37.5	14.1	0.7	0.69	0.73
Milieuvervuiling	42.8	47.8	8.8	0.6	0.67	0.73
Nieuwe technologische ontwikkelingen	39.1	40.5	19.7	0.7	0.75	0.71

1= zeer sterk

2= matig

3= helemaal niet

4= geen mening

F= factorlading

A= alpha if item deleted

b)Stijl van medium

- Nieuws op VRT versus VTM

“Op welke zender kijkt u gewoonlijk naar het nieuws?” Deze vraag werd gesteld in APS-SURVEY '97 met 50.8% van de respondenten die naar het nieuws op de VRT kijken, 37.5% naar het nieuws op VTM en 11.7% van de respondenten die het nieuws op een andere zender volgen.